

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.9. Peruersi auditores, qui tantum adferunt intellectum, non autem voluntatem. Vnde licet admirentur non tamen conuertuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

quia crucior in hac flamma. Admiraris, præ hore tibi crines eriguntur: hic hæres, nec pedes moues pauperi largitorum elemosinam admira- tus, & non conuersus. Quoties auribus tuis, inelamatur, quid pro te Deus fecerit, delecten- dens de celo in terram, se clauitlo uirginalis steri concludens, factus homo, natus infans, frigore tremulus, in prælepi reclinarus, triginta tribus annis innumeris vitam transigens labori- bus, in cruce medius inter sceleratos moriens: tantum prodigium, ut ipse sol obstupescens ob- scuraretur, tale videre non sustinens spectaculo- rum (ut inquit Dñus Ambrosius) Admiraris hæc audiens, te ipsum solo prosteruis, ut tali percussum lounate: sed quis fructus: hæres hic immotus, nec tantis conaris gratus esse be- neficij, non tantis ad meliora progredieris intus forisque Sacramentis, Admiratus, & non conuersus. O quantos videre est in concionibus admirabundos, & quam paucos ad saniora conuersos. Concionem intelligis insigniotem, & aperto ore stas attonitus, vicino colloqueris. Proh: quantã hic præstat sapientiã? proh, quã- ambus meliustua concio! sed quã pauci de peccatis assurgunt? Admiratus es, numquid a- mialium remisisti? Admiratus es, numquid alienã restituisi? Admiratus es, numquid o- dium in proximum ex corde repulisti? Admira- tus es, numquid meliorem uirã frugehi conce- pisti? Admiratus es, numquid ieiunare, & seriam penitentiam agere populuisti? Mirabantur, sed non conuertebantur.

*Cap. in
Allud Luc.
23.
Exspirat
eius.*

*S. 9. Peruersi auditors, qui tantum adferunt
intellectum, non autem uoluntatem. Unde li-
cet aduertentur non tamen conuertuntur.*

O Blicies qui fieri possit, ut tantopere admirentur, nec tamen ad meliora conuertantur? Ex ea ratione qua tibi tantumidem contingit: De illis querebatur Deus, quod amantes essent, & rationis exortes: cum tantum aures, non cor haberent, unde solis audiebant auribus, porro nec corde discutiebant nec Philo- sophantur, ut diximus de Aegyptijs: *Audi populo stultus, qui non habes cor? An te prætere- rit, quod paulo superius diximus, ut effectum suum habeat concio, quod opus sit ut Deus & prædicator pariter concurrant, ut prædica- tor uerba transmittat ad aures, Deus autem gratiam suam ad cordis interiora: Si quis con- cionem frequentatis aures solummodo nec cor*

Heb. 5. 21.

adferat, tantum audiet prædicantem, nec à Deo cor eius commouebitur. En tibi horum defectu, qui est & tuus, etenim ad concionem festinas, & Stulti aures tantum corporis adfers ut audias, nõ au- sunt cor non tem cor, hoc enim in facultatibus tuis, rursusque negonjs dimisisti. Sic te Deus per prophetam habent. *Oleam considerat, te stultu infimulans, Ephraim 13. 17. 11. quasi columba sed uilla, non habens cor. Columba insipiens, sine ratione, concionem audis, sed non idcirco times, te moues, mores corrigis, vitam emendas, & inter eos numerandus, o Domine, quibus loquitur Deus per Isaiam. *Audi e me du- ro corde: Legunt alij: *Audite me qui perdidistis cor. Audite sarui, qui sine corde huc aduenistis: illud etenim inter præterisiones uestras perdi- distis ambiciofas, inter erudeles uestras cupidi- tates.***

I.

Isa. 46. 12

Ita contigisse legimus diuini illi mortuo: quẽ ut honorifice terre mandarent, instantes roga. Historia uerunt præclatum illum Apostolum D. Anto- nium Paduanum, ut in eius laudem funebrem uere sine haberet orationem. D. Antonius ut prædicator erat Evangelicus, & ueritatis annuntiator, non adulator, qui palpum obtruderet pulpum ascen- dit, & pro themate hoc assumit: *Mortuus est di- ues, & sepultus est in inferno.* Prologum ordi- tur concionis, dicens: quadant opinio hæc uer- ba defuncto: quamuis enim eius hic corpus iac- ceat cadauer nondum sepultura traditum, iam anima eius ab eo instanti, quod de corpore mi- grauit infelix abyssi sepulta gemit infernali- bus: quod si eam non posse cupitis, hæc est: li- cet ad Ecclesiam conueniret, conciones diuina- que auditurus officia, secum tamen cor suum non defereret, quod pecunias suis habebat inuo- lutum has enim thesaurum suum reputabat, il- lisque hoc recondidit: & si reipla uestrisque o- culis hoc cernere lubeat, ad domum eius con- tendite, tale referate sermum, in quo nummi: e- ius conseruatur, & in eorum medio cor eius re- perieris: Accurrunt illi, & cor adhuc calidum immersum nummis inueniunt.

II.

Historia

Eodem modo ad concionem conuertebant illi, de quibus Dominus apud Ezechielem. O rates hoc noueris, quod populus ille audiens te con- cionem habiturum, uerbumque Dei propositu- rum, omnes se mutuo ad illius inuitant audien- tiam, Dicit unus ad alterum: *Venit & audia- mus qui sit sermo egredienti domino.* Nota uer- ro, quod te auditori ueniant quasi uenirent: *Et uenit uenit ad te, quasi si ingrediaris populus: Ve-*

Ezech. 33.

30.

III.

rent. Domine quid hoc loquendi modo significas? Attende: videtur venire porro non veniunt, quia ibi remanent, videtur ingredi templum, sed ne quidem cogitatione: quamvis enim videas eos corpore templum ingredi, anima foris exclusa remanet. Heu quantis hoc contingere iugemilimus! Accingis te venturus ad templum, pallium humeris iniicis, gladio armaris: quo tendis? Concionem auditurus: te ipsa videris venire, & te ipsum ita componis, quasi realiter venires: autamen non tu venis, quia ibi cor tuum relinquis. Ad templum confinis sine corde: omisit illud eo loco in quo thesaurum tuum possides: tu in divitijs, quæ Deus tuus sunt, Tu in muliere, cui illud configurasti: tu in prætensione: qua tua anima detinetur, tales erant illi.

Porro a'io modo dicamus rationem expendentem, quam de hoc ipso Dominus adduxit per Oseam: quod haberent illi cor divinum, eaque esset eorum legitima causa perditionis: *Divi sibi est cor eorum, nunc interibunt.* Cor plurali scripturali portione indicat animæ superioris, quæ sibi habeat duabus constat partibus: intellectu & voluntate, de quibus egregie disputat D. Thomas. Partes illæ coniunctæ esse debent, nec una potest ab altera separari: graditurus intellectus considerando, perpendendo, discernendo, & subsequatur voluntas adherendo illi, quod intellectus cognoscit bonum esse, & quod malum conspicit esse, fugiendo. Hoc Deus indicavit in eo quod Moyli præcepit, ut mirabilem illam arcæ construeret, quam in sua quietis, & præsentia loci designabat. Consultum non erat, ut esset discooperata, præcepit ut cortinas texeret varijs coloribus vermiculatas, & Seraphinis intertextis depictas, verum eum vincinis, quibus una alteri ita firmiter cohereret, ut quocumque vna traheretur, altera continuo sequeretur. Arcæ præfiguratur animam: est etenim locus, in quo Deus residet, est quietis eius sedes: sic enim per Isaiam declarat.

Ysa. 66. 2. Super quem requiescet spiritus meus, nisi super humilem & mansuetum? Ecce Congruè ponderat D. Gregor. Hac verba anima iusti sedes est sapientia. Hinc cortinæ parantur pulcherrimæ, quibus ornentur, intellectus scilicet & voluntas, quibus describantur Seraphini: illis namque potentij comparatur homo Seraphinis, in quantum per illas capax est intelligere, & amare, sicut illi, & optime dixit Angelus D. Ioa. Eadem est mensura hominis: quæ est Angeli. Has mandat cortinas unitas esse, & sibi invicem copulatas: ut intellectus quod bonum est intelligat, velut sibi vile, &
Hieron. Bapt. de Lavina Tom. III.

illud consideret ac sequatur voluntas diligendo. Consideret intellectus quod malum est, velut perniciosum, & voluntas illud ut tale fugiens exhorrescat. Hoc in se David optabat, ut ea ratione, quæ par erat, procederet: vnde quod apud vulgatam legimus: *Letetur cor meum ut timeat nomen Legit D. Hier. Vnitum fac cor meum & Et varablis: sibi cor meum.*

Aggreditur D. Bern. doctor mellifluus expendere & interpretari visionem vatis Isaiæ: quæ vidit Dominum sedentem super thronum excelsum & splendidum, eaque ratione sermone alios quos composuit divinis verè & elegantioribus conceptibus exuberantes. Inter illos hic sapius reperitur de Seraphinis solum illud permagnificum circumstantibus: erant hi sex alis volucres, duabus capiti tegebant, duabus pedes, & alijs duabus medijs volabant: Constat etenim (ait ille) duas alas fuisse necessarias ut ad Deum volarent, & quæ simul & coniunctim remigarent: & constat aequè nullâ esse, quæ vnicâ aliâ quantumvis amplâ, planaque pennis, se possit in altum volando erigere: quod si capere desideres, quid de hoc sentiam: dux istæ alæ symbolum sunt cognitionis intellectus, & devotionis atque affectus voluntatis, quibus anima ad Deum cursu volat celestimo. Placet addere Bernardum? *Ego opinor non inægrè pennas istas agnitionem & devotionem intelligi posse, quibus in eas, qui supra ipsos est, seraphim rapiuntur: lenat quippe cognitionis alæ, sed sola non sufficit: vni cuius, qui una tantum alæ volare contendit, & quo magis exultat, petus colliditur. Num Domine polcis experientiam? Philosophos intueri, quibus mundus non vidit celebriores, qui teste Apostolo, volarunt intellectu. Deum cognoscendo, diuina eius scientiæ notitiam habuerunt, & divinitatis agnoverunt maiestatem, porro cum illi alæ altera non iungeretur voluntatis, hanc sequendo cognitionem. Deum adorando, glorificando, gratias agendo, sic turpiter in terram collapsi sunt, ita sensibus aberrarunt, ut bufones, serpentes, colubros, ut Deus adorarent, ac in tantam demeriti sunt vitiorum colluivem, quantum describit Apostolus. Contemplantur Luciferum (inquit) creaturam adeo formosam, ut nulla de manibus proderit creatoris facta speciosior, quam levis fuit illa eius intellectus alæ, ut nemo haberit illo levitatem: verum tamen illam solam movendo, & eam, quæ voluntatis est ad Deum non dirigendo, turpiter in esse mutatur demonijs, & fit omnium, quos chaos premit inferni, maxime abominandus. Duabus ad Deum alis non aduclavit.*

Ser. 3. An illud? Iud. vi. di. Do. minum. I. sa. 6. V. Dux alæ seraphim sunt intellectus & voluntas. VI. Vnde lapsus Luciferi? ferit? Quæ.

Qui vetè Seraphinis est, duabus volat, pari- que remigio alarum contendit, intellectus & vo- luntatis: hoc perpende (monet) in terrestri illo Seraphino præcuratore Domini Ioanue Baptista, de quo prima veritas fert testimonium: quòd lucerna fuerit a duobus commendabilis, lumi- ne, & ardore. *erat Lucerna ardens & lucens*: erat intellectus eius lux non exigua, adeo respic- dens, vt verbum æternum in nostræ carnis dete- geret infirmitate, & venientem Dei filium ad- ner se, alios inter peccatores, qui baptizandi consue- rant, quasi de eorum esset numero, illum mani- festat, digito monstrat, qualis sit constituit, pro- loquendo: *Ece Agnus Dei, ecce qui tollis peccatū mundi*, si niliter erat & ignis ardens amoris, quo voluntas eius ita feruenter exardebat, vt si- cut Dominum intellectu super omnes noscebat: clarior, ita voluntate super omnes diligebat eum: ardentius: & instar lucernæ ardentis deficiebat, & se ipsum consumebat, vt nomen, cognitio, & auctoritas Christi manus sumeret in te: mentum: hoc etenim ipse declarauit, dnm ait. *illum oportet crescere, me autem minui. Qui post me venit, ante me factus est. cuius non sum dignus solvere corrigiam calceamenti.*

Ab hoc magno discrimine fuisse Lucifer (in- quit ille) lucerna fuit, sed tantum luxit sui cog- nitione intellectus, non arsit per amorem vo- luntatis, vnde non solum noluit minui ac de- crescere, vt faceret illud quòd ad illum specta- bat ad gloriam Christi, sed potius minui voluit, Christi gloriam, suam vt superbus auferet, & exaltaret. Docet hoc D. Bernar, quod illo prius docuerat Abbas Rupertus, & a lo loco decla- rauit: nimirum quòd quando in mundi pri- moordio Deus Angelos creauit, notum fecit illis: Incarnationis mysterium, in quo filius sibi eor- equalis naturam assumeret humanam, hec ratio- nem illis finemque huius operis haudquaquam declarauerit. Itaque illis obiecit filium suum fa- ctum hominem, iussitque vt eum tanquam Do- minum suum Deumque adorarent. Qui distin- ctius illum agnouit, & elatiorem de illo noti- tiam habuit, Lucifer fuisse dicitur, & sicut om- nibus erat naturæ dignitate superior, sic & gra- tia, dotibus omnes facile superabat, vt dilucide probat D. Thom. quocirca lucerna fuit ob cla- ram intellectus cognitionem, luce fulgens in- estabili: porro hæc ei causa fuit perditionis, quòd illam non sit, secus amor voluntatis ar- dentissimus, quo seipsum humilians per illum Christum exaltaret eusque gloriam adangeret. Quinimo sicut Angeli boni, quamuis cognosce-

rent, quòd Christus secundum acceptam hominis naturam illis esset natura inferior, illum tamen vt Dominum suum Deumque humiles adorauerunt: Lucifer è contra, licet enim ob naturam diuinam Deum cognosceret, illum nihilominus floccifese- cit eius naturam considerans humanam Ange- lica natura longè inferiorem: & indignum esse censuit Angelo supremo vt Deum suum adorare hominem quantum ad naturam humanam longè inferiorem: quocirca sicut D. Ioan. se ipsum hu- miliant, ac deiecit, vt Christi gloriam exalta- ret, ita Lucifer è contrario, studuit Christi gloria imminuere, vt sua sibi accresceret, seipsum illi anteposendo: Licet enim ex vna parte Deus ef- fet, ex altera tamen homo erat. Itaque luce, in- tellectus Christum præ ca ceteris euidentius cog- noscens, nec non personæ eius præ ceteris cel- situdinem admiratus, eum præ ceteris vilioris, habuit, & illum intellectu cognoscentis, volunta- te detestatur, ita vt ex eo tempore mortem illi optauerit, & perdere eum studuerit: quocirca cõ- festum omnes suas contra Christum intendit machinas, viresque impendit, vt mysteriũ eter- niter incarnationis: hæc enim, omnes alijs ea fuit ratio, cur tantopere humanam inficere na- turam assaborant, quia credebat, eam quod si peccato sedaretur, à Deo non assumendam: co- que animo contumax Christum a errino odio est persecutus. Itaque hinc eius ruina, hinc æter- na perditio, Licet enim Christum considerans eum admiraretur suo Christum intellectu cog- noscens tamen cognitionem intellectus, non sub- secutus est amor volun- atis, imo potius tam mortali deprauauit odio, & saeuissima in Chri- stum rebehe ne peruenit.

Hoc quod Luciferò contigisse credimus, & illis contigit vt filijs istius iniquissimis, patrem suum imitantibus, iuxta illud Saluatoris. *Vos ex patre Diabolo estis & desideria patris vestri vultis facere: ille homicida erat ab initio, & in veritate non stetit.* Pater vester intellectu suo cognouit veritatem, at illi cum voluntate non adhaesit: In veritate non stetit: quia me cognoscentis intel- lectu, cum ei adiungere deberet comitem volun- tatem, & hanc cognitionem per amorem soli- dare, me odio habuit caute peius & angue, mor- tem mihi voris omnibus exoptauit qua de cau- si dici potuit homicida. Hoc idem vos agitis: me namque intellectu cognoscitis, & in tantum vt præ stupore nimio stetit attoniti, porro ipsa me voluntate detestamini. En tibi illorum ruina: *Diuisum est cor eorum*: diuisum habebant à vo- luntate intellectum: etenim intellectu realiter cognosce-

Ioan. 5.
35.
VII.
Ioan.
Bapti-
sta Lu-
cerna
ardens
& lu-
cens.
Ioan. 1.
29.
Ioan. 3.
30.

VIII.
Luci-
fer
Chri-
stum
noluit
vt Deū
adora-
ret.

Ioan. 8.
44.

IX. cognoscebant Christi doctrinam esse admirabilem, eiusque opera adeo prodigiosa, ut aliter esse non possent, quin ipse esset Messias, unde in consilio suo, quod per vineæ figuratur agricolas, ut filij dixerunt, *hic est heres*; voluntate verò odio illum mortali persequerantur, eo quod illum suis lucris & voluptatibus habebant addictissimam; unde intellectu suo admirantes quod videbant, & audiebant de doctrina Christi tantum aberat, ut illam humiliter recipere voluntate, ut non nisi eadem eius machinarentur. Quocirca verè sunt ambræ D. Iohannis propositiones: *Mirabantur Iudæi: & querebant eum Iudæi interficere.* Hæc est iuxta litteram tua damnatio: subtili polles intellectu, sed prava voluntate: non bene hæc corinthe copulantur. Acrimonia ingenij optime discurrit, sed voluntas odio, cupiditate, ambitio, impudico affectu corrupta male sequitur. Quando concionem intelligis, longè diuersis ab intellectu voluntatem: quia cum eo solo frequentas templum, illi relinquens voluntatem ubi tu melius nosti, & illa detestaris, quidquid approbas intellectu.

X. Ita de se narrat D. Aug. quod illi eo tempore contigerit, quo suis in ranciam animæ pellebatur voluptatibus, dum Mediolani hæretet, magna animi delectatione frequens erat D. Ambrosio auditor: non modicam mihi (inquit) infundebat eius eloquentia lætitiā; perorabat enim cum summa verborum elegantia, venustate sermones, mirandisque discursibus: Enim verò, quantum his delectabatur, & in stuporem rapiebatur intellectus, tantum displicebat, nauseabatque voluntati: unde ex eius sermonibus reuertebatur miratus, non conuersus. Sic & tibi contingit, accurris enim concionem ut comediam audirurus: nulla namque alia venis intentione præposita, quam ut paululum recrees intellectum, aliquid acutè dictum audiens, aut subtiliorem discursum, aut ænigma ingeniosè compositum. Verba fluida, sententiarum elegantiam: non verò ut voluntatem tuam ijs quæ audieris affigas tenaciùs. Hinc est quod tantum ijs attendas eo modo tempore, quo ibidem moram trabis; & illa in te faciant impressionē qualem fatetur D. Augustinus de se ipso: quod legendo Virgilium mortem desideret Regiæ Didonis: tantumdem tibi contingit audiendo comediam; vel libros fabularum euoluendo, ut supra modum illi puelle compatiaris, quam dicunt duris exceptam, & alteri, qui in roeneamentis casus corruit, at finis lectione, illius non recordaris amplius: quia nihil aliud intendeas, quam

tum aliquantulum oblectare mulcereque intellectu.

Idem tibi in concionibus contingit, inter illos, quos censendus de quibus Dominus Ezechiel: *Au- Ezech. 33. dium sermones tuos, & non faciunt eos: quia in 31. canticum oris sui vertunt illos, & auaritia sua sequitur cor eorum.* Plurimum admiramini, & ore tenus extollitis discursum, loquelam, elegantiam, & energiam prædicatoris: si cor longè ab illo distat: etenim pecunijs, voluptatibus, delicijsque occupatur. *Auaritiam suam sequitur cor eorum,* talis à D. Iacobo vocatur: *Auditor obliuio.* Iaco. 1. 25. *Qui audit, & oblitescit, sed sicut ibidem e. 11. XI. suum non habet, ilico perdit omnium memo. Cõtra tariam. In tales ut habemus ex Apostolo, propter les Deus eorum impietatem ac malitiam, ita Dei grauer irascitur. accenditur. Renclatur ira Dei de celo super omne Rom. 1. 18. impietatem & iniustitiam hominum eorum, qui veritatem Dei in iniustitia detinent. Heu miras terribiles! Et quis coram diuina ira stabit intrepidus? Quis nouit potestatem ire tue, & pra timo- Ps. 89. 11. re tuo iram tuam dinumerare? Psallebat David, & merito: quia loquebatur expectus: dum enim seipsum coram illa stare pendit, omnia corporis illius ossa tremore collidebantur. Non est Ps. 4. 37. 4. sanitas in carne mea, à facie ira tua, non est pax ossibus meis. In quem hæc ira descevit? Super omnem impietatem & iniustitiam hominum eorum, qui veritatem Dei in iniustitia detinent. Qui sunt illi? Illi quos diximus. Est veritas Dei, ea quæ animam replet, & cursum suum per totam illam habet: ingreditur in intellectum, illum illuminando, & transit ad voluntatem eam excitando. Ego sapientia effudi flumina Ec. Dixi: Rigabo Eccles. 24. hortum meum plantationum. Si hortum feteres; 40. exquisitis vndeque ad recreationem tuam XII. plantis optime compositum, & ad illius irrigationem, cisternam prægrandem effoderes, in de, quam aqua conflueret, quam inde deduceres, per totum hortum, arbores, herbasque rigaturam, quod si hortulanus aquam in cisternam magna sua delectatione colligeret, atamen in ea. conseruaret, nec hortum transire pateretur, unde & totus esset iniquosus inftar campi ericis obstiti; nec non arbores omnes exarescerent: quid diceret? Mortalium nequissime: come animo tibi aquam concessi, ut eam in cisterna stagnante detineres: Animam tuam, dico Dei hortum, ad eam rigandum, doctrinæ suæ celestis fontem eo dirigit: eam in cisterna recipis intellectus tui, ut ex eo traufeat ad voluntatem, totaque anima his fluminibus irrigetur, illa in intellectu detinet, nec patens ut inde*

ad voluntatem decurrat: tantummodo praesens ades audiens intellectu, totus admirandus, & voluntas eadem qua prius ariditate languescit, nulla pietas, nulla mutatio propositorum, nulla virescit vitæ morumque correctio. Prouocatur Deus ad iram. Ergone hac mente fontem ad te deduxi sapientiae? quam grauius hic nobilem iritauer, qui currenti leuiori equo ac generoso in medio cursu laqueum inieceret, quo fixus ita detineretur, vt cum nec vltra progredi pateretur: quid est veritas: equus est leuissimus, coram percurrens terram. Eo sensu declarat D. Greg. illa psalmistæ verba: *Velociter currit sermo eius.* Huic equo insidens Deus adest velut Dominus: studiū est intellectus & voluntas animæ: hoc autem agis: equidem permittis cursum suum incipiat stadium percurrat, & per intellectum discurrat, vbi illi malitiae tuae laqueum iniecis, quo innotum detines ne in stadio vltimius progrediatur, & ad voluntatem vsque perueniat. Lucidum gratumque tibi est quod praedicator de virtutis proponit excellentia, de virtutum enormitate, quam sit rationi consonum, vt tu vile prostibulum concubinatui renoues, & tu auti cupidissime facultates pauperibus ablatas restituas; deinde quam celeriter fragilis hæc vita transeat, fierique possit, vt te hinc in flagrantis delicto abripiat. Hic sistis, & hanc detines veritatem, ne ad voluntatem transeat, quam ibidem reliquisti vbi delicias tuas tuosque conseruas thesauros diuitiarum. Ab ira tibi diuinae caue maestatis.

§. 10. Eleganter declarat D. Ioannes illo Mirabantur, illud vatis Isaie: In vacuum laborauit: quod multi dicere possunt praedicatores.

Mirabantur. Habes hic ad oculum in his effectum Christi praedicationis, quam admirabantur. Hoc mihi fixum est, quod D. Ioanni in mentem venit quoddam Isaie vatis oraculum, quod hoc factò declaratur Capite 49 incipit propheta ita distinctè ad litteram de Christo vaticinari, vt Paulus, & Bernabæ argumentum suum sumpserint, ex illis prophetae verbis. *Dedit te in lucem gentium.* Primo *Act. 13-17* agit in persona & voce Redemptoris, qua ratione Pater eum caelestis in mundum miserit mundi saluatorem. *Audite insulae, & attendite populi de longe: Dominus ab vtero vocauit me, de ventre matris meae vocatus est nomen meum.* q. d. id

quod nobis D. Ioannes ostendit impletum; referens, quod Christo in vtero virginali concepto Deus Pater studuerit eius nomen declarare, Iosepho asserens, quod sponsa sua vtero gereret grauidam, non de terra esset, sed vni genitui suus caelestis, operâ conceptus Spiritus S. cui iam nato nomen imponerent Iesus: *Pater filius, & vocabit nomen eius Iesum.* *Ecce.* Statim de diuina eius agit praedicatione: *Posuit os meum vt gladium acutum, & sicut sagittam electam.* Diuino suo me verbo instructum misit, vt ad omnes perueniret, & ijs qui longe: idcirco illud vocat gladium quo cominus ferimus, & sagittam, qua eminus. O quam frequenter Christus hoc lute gladio, quoties hanc electam misit sagittam: Verumtamen, dicite nobis Domine quem fructum retulisti? Respondet: nullum: *Ei ego dixi: in vacuum laborauit sine causa, & vane fortitudinem meam consumpsi.* De praesenti loqui videtur occasione. Quomodo ergo Dilectus tibi discipulus nobis dicit; tantæ verbum tuum fuisse virtutis; doctrinam tuam adeo sublimem, vt in vehementer raperes admirationem mundi sapientissimos, imo mortales tibi inimicos: *Mirabantur Iudei?* Non distior: porro hoc idem est, dum enim praedicator ex concione sua nullum alium refert fructum, præter admirationem in audientibus, & ob doctrinae præstantiam stuporem, vt sibi colloquamur: *Quomodo hic literas scit?* Stupete virum sapientem, admiramini praedicatorem eloquentem, eo loquente mella fluere videntur; & suis inhaerent iniquitatibus, suis in vitijs perseverant obfirmati: hoc tibi persuade, quod oleum & operam perdidit, postque dicere, & ingemiscere: *In vacuum laborauit, sine causa, & vane fortitudinem meam consumpsi.*

O ratione captos, & peruersos auditores exclamat D. Chrysostr. hanc expendens historiam; hanc eum solummodo referunt ex concione, quod admirantur, & curiosius inquirant; vnde praedicatori tanta verborum elegantia, tanta doctrinae profunditas? Si quis viator siti deficiens sedulo fontem aquarum quaereret, & superatis montibus, multique periculis tandem in montis ei occurreret supercilio, quem conspicatus, gradum figeret, limpidas admiratus aquas, ebullientem suauiter scaturiginem, & nihil aliud illi curæ foret, quam inquirere: Vnde manat hæc aqua? Per quos deducta tubos? quomodo sic in aëra profusa? O te mentis impotem: bibe, hoc namque tibi plurimum refert: omite vanas illas inquisitiones, & tanto fontem gustu bibe

I. Isaie de Christi vaticiniæ explicatur.

Matt. 1. 11.

H.

In vacuo concionatur, qui tantum admirationem excitat.

Hom. 49.

in Ioan.

III.

Similitudo.